

Pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, se află dosarul nr. 164/1/2021 având ca obiect dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

- „Prin întrebarea adresată Înaltei Curți în cadrul mecanismului de unificare jurisprudențială, instanța de trimitere solicită clarificarea legii aplicabile pentru stabilirea calității de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii, în ipotezele prevăzute de art. 43 din Legea 165/2013, în sensul identificării normelor incidente, respectiv cele din legile fondului funciar ori cele din Legea nr. 10/2001.”;

- „Așadar, întrebarea adresată Înaltei Curți relevă analiza temeiniciei acțiunilor întemeiate pe dispozițiile art. 35 din Legea 165/2013, iar stabilirea titularului și a întinderii dreptului subiectiv dedus judecății reprezintă, în mod evident, aspectul ce trebuie tranșat de instanța de judecată cu prioritate față de stabilirea naturii măsurilor reparatorii cuvenite titularului dreptului.”;

- „Sesizarea adresată Înaltei Curți circumstanțiază stabilirea calității de persoană îndreptățită, în sensul Legii nr. 165/2013, în ipoteza aplicării dispozițiilor art. 43 din aceeași lege, în cadrul acțiunilor prevăzute de art. 35, în care se derulează și judecata în cauza pendinte pe rolul instanței de trimitere.”;

- „Potrivit art. 43 din Legea nr. 165/2013, <<Cererile depuse în temeiul art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și al art. 34 din Legea nr. 1/2000, cu modificările și completările ulterioare, care vizează teren cu categoria de curți-construcții, nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi, se transmit comisiilor constituite pe lângă autoritățile publice locale pentru aplicarea Legii nr. 10/2001, în vederea soluționării>>.”;

- „Textul de lege citat prevede în mod expres schimbarea entității investite de lege cu soluționarea cererilor depuse în temeiul art. 36 alin.

(5) din Legea nr. 18/1991 și al art. 34 din Legea nr. 1/2000, care vizează teren cu categoria de curți-construcții, nesoluționate până la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013.”;

- „Pe acest temei, cererile respective în măsura în care sunt întrunite toate cerințele de aplicare a prevederilor art. 43 din Legea nr. 165/2013, nu vor mai fi soluționate de către comisiile de fond funciar constituite în baza Legii nr. 18/1991 – acestea continuând să reprezinte entități investite de lege, conform art. 3 pct. 4 lit. c) din Legea nr. 165/2013, pentru celelalte cereri depuse în temeiul legilor fondului funciar –, ci de către entitățile investite cu aplicarea Legii nr. 10/2001.”

Prezentăm, în cele ce urmează, Raportul preliminar, care conține opinia instanțelor, opinia INM și opinia raportorului, cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării.

ROMÂNIA
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DOSAR NR. 164/1/2021
TERMEN: 12 aprilie 2021

RAPORT

I. TITULARUL ȘI OBIECTUL SESIZĂRII

1. Curtea de Apel București – Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie a dispus, prin încheierea din 7 octombrie 2020, în dosarul nr. 22239/3/2017, aflat pe rolul acestei instanțe, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: în cazul cererilor înaintate de comisiile de fond funciar la comisiile de aplicare a Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 10/2001), în baza art. 43 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 165/2013), calitatea de persoană îndreptățită se stabilește în baza Legii nr. 10/2001 sau în baza legislației fondului funciar?

2. Sesizarea a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 21 ianuarie 2021, cu nr. 164/1/2021, termenul de judecată fiind stabilit la 12 aprilie 2021.

II. OBIECTUL ÎNVESTIRII INSTANȚEI CARE A SOLICITAT PRONUNȚAREA UNEI HOTĂRÂRI PREALABILE. STADIUL PROCESUAL ÎN CARE SE AFLĂ PRICINA

3. În dosarul nr. 22239/3/2017, Curtea de Apel București – Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie este investită cu judecarea apelului formulat de reclamanta X, în contradictoriu cu pârâții Municipiul București, Instituția Prefectului municipiului București și Comisia Națională pentru

Compensarea Imobilelor, având ca obiect o acțiune întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 10/2001.

4. Curtea de apel judecă în ultimă instanță, potrivit dispozițiilor art. 96 pct. 2 și art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă.

III. NORMA DE DREPT INTERN CE FORMEAZĂ OBIECTUL SESIZĂRII ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE CU PRIVIRE LA PRONUNȚAREA UNEI HOTĂRĂRI PREALABILE ȘI ALTE NORME RELEVANTE

5. *Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare*

Art. 43. – „Cererile depuse în temeiul art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și al art. 34 din Legea nr. 1/2000, cu modificările și completările ulterioare, care vizează teren cu categoria de curți-construcții, nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi, se transmit comisiilor constituite pe lângă autoritățile publice locale pentru aplicarea Legii nr. 10/2001, în vederea soluționării.”

Art. 35. – „(2) În cazul în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenele prevăzute la art. 33 și 34, persoana care se consideră îndreptățită se poate adresa instanței judecătorești prevăzute la alin. (1) în termen de 6 luni de la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru soluționarea cererilor.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), instanța judecătorească se pronunță asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și dispune restituirea în natură sau, după caz, acordarea de măsuri reparatorii în condițiile prezentei legi.”

6. *Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare*

Art. 36 alin. (5). „Terenurile fără construcții, neafectate de lucrări de investiții aprobate, potrivit legii, din intravilanul localităților, aflate în administrarea consiliilor locale, considerate proprietate de stat prin aplicarea dispozițiilor Decretului nr. 712/1966 și a altor acte normative speciale, se restituie foștilor proprietari sau moștenitorilor acestora, după caz, la cerere.”

7. *Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare*

Art. 34. – „Terenurile fără construcții neafectate de lucrări de investiții aprobate potrivit legii sau cu lucrări ce au fost deteriorate, distruse și nu mai prezintă nici o valoare de întrebuințare, preluate în orice mod, inclusiv cu titlu de donație, considerate proprietate publică sau privată a statului ori a unităților administrativ-

teritoriale prin aplicarea dispozițiilor Decretului nr. 712/1966 și ale altor acte normative speciale, se restituie foștilor proprietari sau moștenitorilor acestora, după caz.”

8. *Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare*

Art. 8 alin. (1). „Nu intră sub incidența prezentei legi terenurile situate în extravilanul localităților la data preluării abuzive sau la data notificării, precum și cele al căror regim juridic este reglementat prin Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și prin Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare.”

IV. EXPUNEREA SUCCINTĂ A PROCESULUI

9. Procesul a început la data de 21 iunie 2017.

10. Prin cererea introductivă, astfel cum a fost precizată la termenul din 14 februarie 2018, reclamanta a solicitat să se constate calitatea sa de persoană îndreptățită la măsurile reparatorii prevăzute de lege, să fie obligat pârâtul Municipiul București să soluționeze cererea de reconstituire a dreptului de proprietate nr. xxxxx din 21 septembrie 2005, în sensul emiterii dispoziției de restituire în natură pentru terenul liber de construcții în suprafață de 2948,43 mp situat în București, sector 1, în temeiul dispozițiilor art. 43 din Legea nr. 165/2013 și ale Legii nr. 10/2001; în situația în care restituirea în natură nu mai este posibilă, să se constate dreptul său la măsuri reparatorii în echivalent prin puncte. Cererea de chemare în judecată a fost întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 165/2013 și ale Legii nr. 10/2001.

11. Prin încheierea pronunțată la 14 februarie 2018, Tribunalul București - Secția a IV-a civilă a respins excepția tardivității cererii, invocată de pârâtul Municipiul București, ca neîntemeiată, constatând că acțiunea a fost depusă în termenul legal și a admis excepția prematurității cererii de acordare a măsurilor reparatorii în echivalent, invocată de Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor, reținând că în acest moment dosarul administrativ nu se află spre soluționare la această pârâtă.

12. Prin sentința civilă nr. 2619 din 14 decembrie 2018, tribunalul a respins acțiunea față de pârâtii Municipiul București și Instituția Prefectului municipiului București, ca neîntemeiată.

13. În considerentele sentinței, s-a reținut că, în cauză, nu s-a formulat notificare în baza Legii nr. 10/2001, iar numeroasele cereri adresate diverselor

autorități de către reclamantă nu se situează în intervalul de referință și nu se întemeiază pe dispozițiile Legii nr. 10/2001, ci pe legile fondului funciar.

14. Așa fiind, este nefondată cererea întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 10/2001, în lipsa formulării unei notificări, condiție prealabilă și obligatorie.

15. Tribunalul a reținut și că, prin procesul-verbal din 16 martie 2016, făcând aplicarea dispozițiilor art. 43 din Legea nr. 165/2013, Subcomisia sectorului 1 București a declinat competența către Comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001 din cadrul Primăriei municipiului București, în vederea soluționării dosarului potrivit Legii nr. 10/2001, pentru cererea formulată de reclamantă în baza legilor fondului funciar și nesoluționată, cu privire la terenurile care intră sub incidența art. 36 alin.(5) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 18/1991*) respectiv art. 34 din Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 1/2000*). În același proces-verbal se menționează terenurile asupra cărora a fost deja reconstituit dreptul de proprietate, precum și faptul că documentația depusă este incompletă pentru restul terenurilor solicitate.

16. Tribunalul a apreciat că dispozițiile art. 43 din Legea nr. 165/2013 privesc competența organelor locale care vor finaliza procedurile de restituire, iar nu înlocuirea dispozițiilor legilor fondului funciar în baza cărora au fost constituite dosarele administrative cu dispozițiile Legii nr. 10/2001, interpretare care se impune și din perspectiva aplicării dispozițiilor art. 8 din Legea nr. 10/2001, care nu au fost abrogate și nici modificate prin Legea nr. 165/2013.

17. Așadar, dispozițiile art. 43 din Legea nr. 165/2013 nu se pot interpreta în sensul că o cerere formulată în baza Legii nr. 18/1991 se convertește în una formulată potrivit Legii nr. 10/2001, întrucât dispozițiile celor două legi se exclud reciproc de la aplicare.

18. Chiar dacă s-ar accepta această ipoteză, reclamanta ar fi trebuit să formuleze cererea în termenul legal, potrivit legilor fondului funciar.

19. Reclamanta a formulat mai multe cereri în baza legilor fondului funciar, multe dintre ele deja soluționate. Or, terenul în litigiu a făcut obiectul unui act de proprietate distinct, astfel încât se impunea să se formuleze o cerere în care acest teren să fie indicat în mod distinct.

20. Mai mult, reclamanta nu a făcut dovada preluării terenului din patrimoniul autorilor săi, având în vedere că acesta nu figura în borderoul recensământului din 1948, în care sunt menționate terenurile autorilor săi, nu există acte de preluare, iar faptul că terenul se află în proprietatea statului nu este suficient prin el însuși pentru a proba că a fost preluat de la autorii reclamantei.

21. Pe de altă parte, pentru a se face aplicarea dispozițiilor art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991, respectiv ale art. 34 din Legea nr. 1/2000, la care trimit prevederile art. 43 din Legea nr. 165/2013, se impunea ca reclamanta să formuleze o cerere în termenele prevăzute de legea fondului funciar.

22. Or, la data de 19.04.2013, când reclamanta a solicitat acest teren, orice termen prevăzut de legea fondului funciar, inclusiv potrivit Legii nr. 247/2005, era împlinit, iar ipoteza unei „completări” a cererilor anterioare nu poate fi acceptată.

23. De altfel, din actele aflate la dosarul cauzei nu rezultă că sunt îndeplinite condițiile de aplicare a dispozițiilor art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991 și ale art. 34 din Legea nr. 1/2000.

24. *Împotriva încheierii din 14 februarie 2018 și a sentinței a declarat apel reclamanta, solicitând admiterea apelului, schimbarea în tot a hotărârii și admiterea acțiunii, astfel cum a fost formulată.*

25. Criticile formulate au vizat atât excepția prematurității cererii, în considerarea căreia a fost respinsă cererea în contradictoriu cu Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor, cât și fondul pretențiilor deduse judecătii, în contradictoriu cu pârâul Municipiul București.

26. Pe fondul cauzei, apelanta-reclamantă a apreciat, în esență, ca nelegală aprecierea primei instanțe conform căreia, urmare a incidenței dispozițiilor art. 43 din Legea nr. 165/2013, cererea nu se va soluționa în continuare conform Legii nr. 10/2001. Argumentele în susținerea acestei critici, expuse în motivele de apel, au fost redactate în extenso în încheierea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

27. În ședința publică din 7 octombrie 2020, instanța, din oficiu, a pus în discuția părților necesitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în procedura prevăzută de art. 519 și următoarele din Codul de procedură civilă, în scopul pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei probleme de drept: *în cazul cererilor înaintate de comisiile de fond funciar la comisiile de aplicare a Legii nr. 10/2001, în baza art. 43 din Legea nr. 165/2013, calitatea de persoană îndreptățită se stabilește în baza Legii nr. 10/2001 sau în baza legislației fondului funciar?*

28. Prin încheierea pronunțată la această dată, instanța a dispus sesizarea instanței supreme și, în temeiul dispozițiilor art. 520 alin. (2) din Codul de procedură civilă a dispus suspendarea judecătii.

V. MOTIVELE REȚINUTE DE TITULARUL SESIZĂRII, CARE SUSȚIN ADMISIBILITATEA PROCEDURII

29. Instanța de trimitere, procedând la analiza condițiilor de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă pentru declanșarea procedurii pronunțării de către Înalta Curte de Casație și Justiție a unei hotărâri prealabile pentru

dezlegarea unor chestiuni de drept, a apreciat că acestea sunt întrunite cumulativ, pentru argumentele ce vor fi expuse.

30. *Existența unei cauze aflate în curs de judecată* - litigiul în legătură cu care s-a formulat sesizarea se află în curs de judecată, pe rolul Curții de Apel București - Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie.

31. *Cauza să fie soluționată în ultimă instanță*

Această condiție este îndeplinită, deoarece Curtea de Apel București urmează să soluționeze cauza în ultimă instanță, prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești care este definitivă, potrivit dispozițiilor art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă coroborat cu dispozițiile art. 35 raportat la art. 43 din Legea nr. 165/2013.

Apelul pendinte este o cale ordinară de atac împotriva unei hotărâri judecătorești pronunțate într-o cauză promovată pe rolul instanței de judecată la data 21 iunie 2017, prin urmare îi sunt aplicabile dispozițiile noului Cod de procedură civilă.

32. *De chestiunea de drept respectivă depinde soluționarea pe fond a litigiului*

Condiția este îndeplinită, deoarece dezlegarea dată de instanța supremă acestei chestiuni de drept se va regăsi în soluția ce va fi explicată în considerentele deciziei ce urmează a fi pronunțată în cauză.

Astfel, tribunalul în mod greșit a soluționat procesul în considerarea unei excepții de tardivitate a formulării cererii de retrocedare în procedura administrativă, deși în motivarea în fapt a cererii de chemare în judecată reclamanta a învederat că demersul judiciar a fost determinat de refuzul pârâtului Municipiul București de a-și îndeplini obligațiile ce decurg din art. 43 din Legea nr. 165/2013, în baza cererii de retrocedare nr. xxxxx din 21 septembrie 2005, solicitând în primul rând obligarea pârâtului la emiterea dispoziției de restituire în natură sau, pe baza constatării instanței asupra calității de persoană îndreptățită, propunerea de acordare a măsurilor compensatorii. Așadar, cererea cu privire la acest pârât are ca obiect obligația de a face, respectiv obligarea la soluționarea cererii de retrocedare nr. xxxxx din 21 septembrie 2005, ce a fost formulată legal în condițiile Legii nr. 1/2000, termenul prevăzut de art. 34 fiind prelungit prin Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 247/2005*).

Prin apelul formulat împotriva acestei sentințe, apelanta-reclamantă a contestat greșita admitere a excepției tardivității notificării de către tribunal, considerând că, în acest fel, prima instanță a exclus analiza fondului cauzei.

Deși prin cererea de apel apelanta-reclamantă menționează că solicită schimbarea sentinței apelate în sensul admiterii acțiunii, în motive se plânge de nedezlegarea fondului de către sentința apelată, sens în care criticile de apel se subsumează motivelor stabilite de legiuitor pentru anularea hotărârii judecătorești

cu reținere pentru evocarea fondului, în condițiile în care niciuna dintre părți nu a solicitat trimiterea la prima instanță.

Instanța de apel nu a considerat necesar să fie pronunțată în cauză în prealabil și o decizie intermediară, prin care să fie anulată sentința de primă instanță, deoarece, în primul rând, textul art. 480 alin. (3) din Codul de procedură civilă nu o impune, iar în al doilea rând, apelul de față poate fi soluționat printr-o decizie unică, atât timp cât părțile nu au învederat necesitatea administrării unor probe noi pentru rejudecare.

Or, asupra acestor probleme, o dezlegare de principiu este necesar a fi dată de către Înalta Curte de Casație și Justiție, în procedura deschisă de art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea preîntâmpinării creării de jurisprudență neunitară, risc care nu poate fi ignorat.

Dezlegarea ce va fi dată de instanța supremă chestiunii de drept în discuție va produce consecințe juridice asupra soluției pe fond și asupra raportului juridic de drept substanțial dedus judecării.

Dacă Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept va statua că art. 43 din Legea nr. 165/2013 derogă de la art. 8 teza a doua din Legea nr. 10/2001, în sensul că se stabilește în baza Legii nr. 10/2001, în aplicarea art. 43 din Legea nr. 165/2013, calitatea de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii, pentru solicitantul care a depus cerere de reconstituire în termenele legislației fondului funciar la comisia/subcomisia de fond funciar, care a înaintat-o spre soluționare în temeiul textului antementionat comisiei de aplicare a Legii nr. 10/2001, atunci soluția va fi de admitere pe fond a acțiunii în privința pârâtului Municipiul București și de obligare a acestuia la emiterea unei dispoziții, în baza în baza art. 43 din Legea nr. 165/2013 și a Legii nr. 10/2001, care să soluționeze cererea de retrocedare, fie prin restituire în natură, fie prin propunere de măsuri compensatorii prin puncte pentru terenul cerut, după cum acesta este liber sau afectat de detalii de sistematizare care să facă imposibilă restituirea în natură.

Dacă Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unei chestiuni de drept va statua că art. 43 din Legea nr. 165/2013 se completează cu prevederile de la art. 8 teza a doua din Legea nr. 10/2001, neconținând vreo derogare de la ele, în sensul că se stabilește în baza legislației fondului funciar calitatea de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii pentru solicitantul care a depus cerere de reconstituire în termenele legislației fondului funciar la comisia/subcomisia de fond funciar care a înaintat-o spre soluționare în temeiul textului antementionat comisiei de aplicare a Legii nr. 10/2001, atunci soluția ar putea fi de respingere, pe fond, a capătului de cerere îndreptat contra pârâtului Municipiul București, dacă apelanta-reclamantă, conform principiului disponibilității, ar considera că nu i se aplică, în stabilirea calității de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii și legislația fondului funciar, în completarea art. 43 din Legea nr. 165/2013, deși cererea de retrocedare

pe care a formulat-o a fost deja analizată cu putere de lucru judecat în decizia nr. 1815A din 19 decembrie 2019, pronunțată în dosarul nr. 21720/3/2017, de Curtea de Apel București - Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și familie și stabilită ca fiind formulată pe toate temeiurile de drept, atât din Legea nr. 10/2001 cât și din legislația fondului funciar.

Astfel, prin decizia amintită, s-a reținut că prin cererea nr. xxxxx din 21 septembrie 2005 reclamanta a solicitat reconstituirea dreptului de proprietate pentru toate terenurile ce au aparținut unchiului său M, cât și că „în cadrul notificării apelanta a precizat, în mod expres, faptul că solicită reconstituirea dreptului de proprietate pe vechile amplasamente și despăgubiri, conform legilor proprietății: Legea nr. 18/1991, Legea nr. 169, Legea nr. 10/2001, Legea nr. 1/2000, Legea nr. 247/2005”.

În același timp, decizia ce se va pronunța ar putea fi de admitere în parte a primului capăt de cerere, cu respectarea principiului disponibilității procesuale în privința reclamantei, și de obligare a pârâtului Municipiul București de a emite o dispoziție, în baza art. 43 din Legea nr. 165/2013 și art. 34 din Legea nr. 1/2000, completată de Legea nr. 247/2005 cu privire la prorogarea termenului de solicitare a retrocedării, care să constituie răspuns la cererea de retrocedare nr. xxxxx din 21 septembrie 2005, prin retrocedare în natură sau, după caz, prin propunere de măsuri compensatorii prin puncte pentru terenul având categoria agricol la data preluării și respectiv categoria curți-construcții la data soluționării cererii de reconstituire, după cum acesta este liber sau afectat de detalii de sistematizare care să facă imposibilă restituirea în natură.

33. *Chestiunea de drept enunțată este nouă*

În jurisprudența sa, Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat cu privire la dispozițiile art. 43 din Legea nr. 165/2013.

Curtea a constatat că este îndeplinită condiția noutății, deoarece problema „reînvierii” Legii nr. 10/2001 în lipsa unei notificări formulate în baza acesteia sau a legislației fondului funciar, în speță art. 34 din Legea nr. 1/2000, în termenul prorogat de Legea nr. 247/2005, în privința răspunsului la cererea de reconstituire legal formulată de reclamantă în anul 2005, a devenit una actuală, după ce subcomisia de fond funciar a declinat la comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001 cererea de reconstituire a dreptului de proprietate formulată în baza legislației fondului funciar, fără ca entitatea investită prin dispozițiile art. 43 din Legea nr. 165/2013, Comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001 a municipiului București, să emită dispoziție de soluționare a cererii de reconstituire (retrocedare), sens în care Municipiul București a fost chemat în judecată în acțiunea precizată.

În acest moment, există riscul unei practici viitoare neunitare în privința modalității de soluționare a acțiunilor având ca obiect obligație de a face întemeiate pe dispozițiile art. 43 din Legea nr. 165/2013, în condițiile în care legiuitorul nu

numai că nu a mai considerat necesar a reglementa nici necesitatea expirării vreunui termen de 6 luni, ca acela prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, în condițiile în care în aceeași Lege nr. 165/2013 a stabilit termene mai scurte de soluționare a cererilor de reconstituire formulate în baza legislației fondului funciar decât în cazul notificărilor formulate în baza Legii nr. 10/2001, dar nu a mai considerat necesar a arăta măcar în baza căreia legi se stabilește calitatea de persoană îndreptățită, după legea sub imperiul căreia cererea de retrocedare (cerere de reconstituire în accepțiunea legislației fondului funciar, respectiv notificare în accepțiunea Legii nr. 10/2001) a fost formulată sau după Legea nr. 10/2001, în baza căreia a luat ființă comisia de aplicare a ei.

Pentru aceste argumente, instanța de trimitere a considerat că mecanismul pronunțării unei hotărâri prealabile este util și necesar, problema de drept fiind una concretă, serioasă și suficient de dificilă, în privința căreia nu s-a cristalizat încă o practică judiciară.

34. *Problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare* sau a unei alte sesizări pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție la data pronunțării încheierii de sesizare.

VI. PUNCTUL DE VEDERE AL COMPLETULUI DE JUDECATĂ CARE A FORMULAT SESIZAREA

35. Completul de judecată investit cu soluționarea apelului în dosarul nr. 22239/3/2017 a apreciat că dispozițiile art. 36 din Legea nr. 18/1991, în forma stabilită prin Legea nr. 545/2001 pentru completarea art. 36 din Legea fondului funciar nr. 18/1991 (*Legea nr. 545/2001*), care a introdus alineatul (5¹), limitând la un anumit termen posibilitatea solicitării terenului avut în vedere la alineatul (5), cu categoria curți-construcții, de la momentul intrării în vigoare a Legii nr. 18/1991, au fost parțial modificate prin art. 43 din Legea nr. 165/2013, care a modificat totodată și dispozițiile legale care privesc speța de față - art. 34 din Legea nr. 1/2000.

36. Invocând dispozițiile art. 35 din Legea nr. 165/2013, art. 13 din Legea nr. 18/1991, art. 1, 5, 6, 22 și 33 din Legea nr. 1/2000, art. 4, 21, 25 din Legea nr. 10/2001, instanța de trimitere observă că textul art. 43 din Legea nr. 165/2013 este un text incomplet, dispunând doar trimiterea solicitărilor de măsuri reparatorii formulate în temeiul legislației fondului funciar, de la comisiile de fond funciar la comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001, fără însă să prevadă în cea mai mică măsură în ce temei legal acestea din urmă, care primesc solicitările, urmează să le soluționeze, în baza legislației fondului funciar, în temeiul căreia s-au formulat și care le reglementează prin texte legale neabrogate în prezent, care continuă să coexiste în paralel cu Legea nr. 10/2001 (cum este, spre exemplu, art. 13 din Legea nr. 18/1991)

37. Inițial, textul art. 8 din Legea nr. 10/2001 clarificase în prima teză, referitoare la terenurile extravilane, care au avut această categorie fie la data intrării în vigoare a Legii nr. 10/2001, fie la data preluării lor de fostul regim comunist, teză care însă nu privește speța de față, că ele nu fac obiect al Legii nr. 10/2001, rămânând supuse în continuare legislației fondului funciar.

38. Această primă teză a art. 8 din Legea nr. 10/2001 nu este relevantă în speța de față deoarece, pentru terenul în litigiu, a intervenit transmiterea cererii de retrocedare de la comisia de fond funciar la comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001, cerere formulată cu respectarea termenului prelungit de Legea nr. 247/2005.

39. Legea nr. 165/2013 a reglementat accelerarea procesului de retrocedare, atât în privința măsurilor reparatorii convenite în baza legislației fondului funciar, cât și a măsurilor reparatorii convenite în baza Legii nr. 10/2001, sesizând, strict pentru terenurile având categoria de folosință curți-construcții, concursul între dispozițiile art. 2 din Legea nr. 10/2001, ce definesc imobilele pentru care se cuvin măsuri reparatorii și dispozițiile art. 36 din Legea nr. 18/1991 și ale art. 34 din Legea nr. 1/2000.

40. Prin dispozițiile art. 43 din Legea nr. 165/2013, legiuitorul nu a urmărit să schimbe retroactiv modalitatea în care s-au putut solicita măsurile reparatorii, termenele legale de solicitare a măsurilor reparatorii ori modalitatea în care legislația fondului funciar a reglementat cum se stabilește calitatea de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii, după cum cererea de reconstituire a dreptului de proprietate a fost formulată în baza legislației fondului funciar sau a Legii nr. 1/2000.

41. Punctul de vedere al instanței de trimitere este că precizarea conținută de art. 43 din Legea nr. 165/2013 este aceea că terenurile la care se referă trebuie să fie categoria curți-construcții.

42. Deși legea nu stabilește care este data de raportare a categoriei de folosință menționate, cea actuală sau cea de la data preluării abuzive de către stat a imobilului, instanța de trimitere apreciază că aceasta este cea actuală, de la data soluționării cererii de reconstituire, așa cum rezultă chiar și din simpla definiție a verbului „a viza” care înseamnă a ținti, ca și din prevederile art. 15 din Legea nr. 165/2013.

43. Legiuitorul nu a reglementat însă în ce mod se stabilește calitatea de persoană îndreptățită, conform legislației fondului funciar sau conform Legii nr. 10/2001, prin soluționarea notificării, mai ales dată fiind diferența de stabilire a întinderii calității de persoană îndreptățită, Legea nr. 18/1991 limitând-o în dispozițiile art. 13 la cota de moștenitor a celui care a depus cererea de reconstituire, iar Legea nr. 10/2001 reglementând un drept de acrescământ special al moștenitorului notficator peste cota comoștenitorului/comoștenitorilor nenotficatori [art.4 alin. (3) din Legea nr. 10/2001].

44. Deoarece în timp s-a modificat legal competența entității în drept a o soluționa, prin Legea nr. 165/2013 fiind înlocuit prefectul, ce fusese stabilit

competent, cu comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001, potrivit prevederilor art. 43 din Legea nr. 165/2013, instanța de trimitere a apreciat că a fost introdusă legal cererea de chemare în judecată în speța de față, pentru neîndeplinirea obligației instituite de acest text de lege în privința soluționării.

45. Dar Legea nr. 165/2013 a schimbat numai procedura de soluționare - entitatea administrativă abilitată legal la soluționarea cererii, neschimbând și dispozițiile legale după care trebuie apreciată calitatea de persoană îndreptătită la măsurile reparatorii acordate de legiuitor, prin art. 36 din Legea nr. 18/1991 și art. 34 din Legea nr. 1/2000.

46. Așadar, calitatea de persoană îndreptătită la măsurile reparatorii acordate de legiuitor prin art. 35 din Legea nr. 18/1991 nu se stabilește în baza art. 11, 3 și 4 din Legea nr. 10/2001, ci direct în baza legislației fondului funciar.

47. Astfel, punctul de vedere al completului de judecată este, contrar celui al apelantei, că art. 43 din Legea nr. 165/2013 nu derogă de la art. 8 din Legea nr. 10/2001, ci se completează cu acesta, sens în care, în aplicarea art. 43 din Legea nr. 165/2013, calitatea de persoană îndreptătită la măsuri reparatorii se stabilește în baza legislației fondului funciar (în speță art. 34 din Legea nr. 1/2000 fiind cel aplicabil, pentru care s-a prorogată termenul de depunere a cererii de reconstituire prin Legea nr. 247/2005).

48. În acest sens, art. 8 teza a doua din Legea nr. 10/2001 stabilește „Nu intră sub incidența prezentei legi terenurile ...al căror regim juridic este reglementat prin Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și prin Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare.”

49. Așadar, din punctul de vedere al completului de judecată, în cazul cererii de reconstituire a dreptului de proprietate formulate în baza legislației fondului funciar, calitatea de persoană îndreptătită se stabilește în baza legislației fondului funciar.

50. Cum existența acestui punct de vedere nu exclude dificultatea dezlegării chestiunii de drept ori posibilitatea formulării în viitor a altui punct de vedere în cadrul dosarelor pe rol al diferitelor complete de judecată, s-a apreciat a fi necesară sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție.

VII. PUNCTUL DE VEDERE AL PĂRȚILOR CU PRIVIRE LA DEZLEGAREA CHESTIUNII DE DREPT

51. *Apelanta-reclamantă* a apreciat că ar fi utilă o astfel de solicitare înaintată Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru lămurirea problemei de drept. A arătat că deține doar două hotărâri pronunțate până în prezent de Curtea de Apel București,

cu titlu de practică judiciară, din care rezultă că cererile declinate de la comisiile de fond funciar către comisiile de aplicare a Legii nr. 10/2001 nu necesită formularea unei noi notificări în baza Legii nr. 10/2001, dar acestea dezleagă numai probleme adiacente problemei de drept din cauza de față.

52. A arătat că interpretarea dispozițiilor art. 43 din Legea nr. 165/2013 are influență directă asupra cauzei și de această lămurire depinde soluția pe fond, împrejurare față de care apreciază că sunt îndeplinite toate condițiile pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție.

53. Asupra chestiunii de drept, punctul său vedere se regăsește în critica de apel prin care susține că i se stabilește calitatea de persoană îndreptățită în baza art. 43 din Legea nr. 165/2013 dar și prin raportare la art. 11, 3 și 4 din Legea nr. 10/2001.

54. În concret apelanta-reclamantă susține că art. 43 din Legea nr. 165/2013 derogă de la prevederile art. 8 teza a doua din Legea nr. 10/2001, în sensul că, deși art. 8 din Legea nr. 10/2001 stabilește că nu fac obiectul Legii nr. 10/2001 terenurile pentru care s-au formulat cereri de reconstituire a dreptului de proprietate în baza legislației fondului funciar, art. 43 din Legea nr. 165/2013 stabilește că se va soluționa cererea de către comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001, prin stabilirea calității de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii în baza Legii nr. 10/2001.

55. *Intimații-pârâți* nu au formulat puncte de vedere asupra chestiunii de drept.

VIII. JURISPRUDENȚA INSTANȚELOR NAȚIONALE ÎN MATERIE

56. **Curtea de Apel București** a comunicat următoarele:

a) La instanțele din raza sa de competență *practica judiciară nu este unitară*, relevantă de hotărârile judecătorești atașate, după cum urmează:

La nivelul Secției a III-a civile și pentru cauze cu minori și de familie a Curții, din hotărârile judecătorești pronunțate a rezultat existența a trei opinii.

Într-o primă opinie, s-a apreciat că domeniul de aplicare al art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991, reprezentat de toate terenurile intravilane libere (fără construcții și neafectate de lucrări de investiții aprobate), indiferent de categoria lor de folosință, este diferit de domeniul de aplicare al art. 43 din Legea nr. 165/2013, care, făcând trimitere la acest text de lege (mai exact, la cererile formulate în temeiul acestui text din materia fondului funciar, care însă poate să fie sau nu incident), impune și o condiție suplimentară, aceea ca terenurile să aibă categoria de folosință curți-construcții. Ca atare, nu puteau fi transmise comisiilor de aplicare a Legii nr. 10/2001 în bloc toate cererile formulate în temeiul Legii nr. 18/1991 privind terenuri intravilane, ci numai cele care vizau terenuri cu categoria de folosință curți-construcții. Or, o declinare greșită de competență, cu încălcarea prevederilor art. 43 din Legea nr. 165/2013, nu poate atrage aplicabilitatea acestui din urmă act normativ.

|| Sub un al doilea aspect, chiar dacă ar fi fost vorba despre o declinare corectă de competență dispusă de comisia pentru aplicarea legilor fondului funciar, adică terenul ar fi avut categoria de folosință curți-construcții, se pune problema dacă cererea formulată de intimata-reclamantă în temeiul Legii nr. 18/1991 și transmisă comisiei de aplicare a Legii nr. 10/2001 se soluționează în temeiul primului act normativ sau, din contră, în temeiul celui de-al doilea.

Dacă terenul este liber, această chestiune nu prezintă o relevanță deosebită, pentru că rezultatul este același, în condițiile în care atât art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991, cât și art. 11 din Legea nr. 10/2001 prevăd ca măsură reparatorie restituirea în natură. Cel mai probabil, legiuitorul a avut în vedere aceste situații, în care cererile formulate în temeiul art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991 se și încadrau în ipoteza normativă a textului de lege invocat de petenți, emiterea dispozițiilor de restituire în natură, de către aceeași entitate pentru toate terenurile intravilane, fiind văzută ca o măsură de accelerare și de uniformizare a procesului de retrocedare.

În schimb, dacă terenul nu este liber, situația care se regăsește și în cauza de față, Legea nr. 18/1991 nu prevede o altă măsură reparatorie, și deci soluția legală este aceea de respingere a cererii ca atare, în timp ce Legea nr. 10/2001 se referă la acordarea de măsuri reparatorii (devenite compensatorii în contextul Legii nr. 165/2013) prin echivalent, ca măsură subsidiară ce se dispune și în absența unei manifestări exprese de voință din partea notificatorului, în temeiul art. 26.

A soluționa o cerere în temeiul unui alt act normativ decât cel pe care se întemeiază constituie o încălcare a principiului disponibilității, chiar dacă acel act normativ este mai favorabil petentului. Dacă o asemenea încălcare a principiului disponibilității este totuși posibilă în baza unei dispoziții legale, pentru că în acest caz nu se produce nicio vătămare petentului (iar principiul nu poate fi considerat, din această perspectivă, de ordine publică), în schimb este greu de admis în absența unui asemenea text de lege, pentru că situațiile în care se pot dispune măsuri din oficiu reprezintă excepții (cele mai multe pentru protejarea unor persoane vulnerabile), și ca atare sunt de strictă interpretare și aplicare.

În egală măsură, art. 43 din Legea nr. 165/2013 nu poate fi interpretat în sensul că cererile formulate în temeiul Legii nr. 18/1991 vor fi soluționate în temeiul Legii nr. 10/2001. Pe de o parte, singura dispoziție a normei respective se referă la competență, iar nu la legea aplicabilă și, pe de altă parte, nu există niciun impediment de ordin legal ca entitățile înființate în temeiul unui act normativ să aplice și alte acte normative, atunci când legiuitorul le extinde competența.

|| *Într-o a doua opinie*, s-au asimilat cererile formulate în temeiul Legii nr. 18/1991 unei notificări în baza Legii nr. 10/2001, existența și întinderea dreptului fiind analizată din perspectiva acestui ultim act normativ. S-a apreciat, printr-o extindere a prevederilor art. 43, că persoana îndreptătită nu poate fi lipsită de un

remediu legal pus la dispoziție de legiuitor, față de atitudinea echivocă a autorităților investite cu atribuții în mecanismul de reparare.

III *Într-o a treia opinie*, s-a apreciat că nu există notificare formulată în temeiul Legii nr. 10/2001, astfel că partea nu își poate valorifica dreptul în cadrul unei acțiuni întemeiate pe interpretarea prevederilor legale oferită în cadrul Deciziei nr. XX din 19 martie 2007 de către Înalta Curte de Casație și Justiție - Secțiile Unite, ceea ce nu echivalează cu pierderea posibilității exercitării demersului întemeiat pe prevederile Legii nr. 18/1991 sau ale Legii nr. 1/2000, după caz.

La nivelul Secției a IV-a civile a Curții s-au conturat 2 opinii:

În opinie majoritară, judecătorii acestei secții au apreciat că, în situația vizată de sesizare, calitatea de persoană îndreptățită se stabilește în baza legislației fondului funciar. În susținerea acestei concluzii, s-a învederat că, prin textul legal analizat, se aduc schimbări doar în privința entității căreia îi revine competența să soluționeze cererile, iar nu și cu privire la temeiul în baza căruia aceste cereri se soluționează. Temeiul de drept rămâne în continuare actul normativ, în baza căruia cererea de reconstituire a dreptului de proprietate a fost formulată.

O interpretare contrară - în sensul că odată transmise cererile formulate în baza legilor fondului funciar către primăriile în cadrul cărora funcționează comisiile de aplicare a Legii nr. 10/2001, acestea ar trebui să fie soluționate conform regulilor Legii nr. 10/2001 - ar însemna ca art. III din titlul VI al Legii nr. 247/2005 să fie lipsit de efect, fiind în opoziție cu art. 22 din Legea nr. 10/2001.

Dispozițiile art. 43 din Legea nr. 165/2013 nu se pot interpreta în sensul că o cerere formulată în baza Legii nr. 18/1991 poate fi asimilată și implicit analizată ca o notificare formulată potrivit Legii nr. 10/2001, întrucât dispozițiile celor două legi se exclud reciproc de la aplicare, astfel cum rezultă, în mod neechivoc, din prevederile art. 8 din Legea nr. 10/2001.

Totodată, s-a subliniat că art. 43 din Legea nr. 165/2013 nu plasează analiza cererilor formulate în baza art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991 pe tărâmul Legii nr. 10/2001, ci doar specifică faptul că, pentru unitatea procedurilor de restituire, comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001 va soluționa aceste cereri, legiuitorul neînțelegând să instituie o derogare expresă cu privire la legea aplicabilă în analizarea existenței dreptului la reparație.

În opinie minoritară, s-a apreciat că dispozițiile art. 43 din Legea nr. 165/2013 consfințesc împrejurarea că cererilor înaintate de comisiile de fond funciar la comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001 vor fi soluționate conform regulilor Legii nr. 10/2001, având în vedere particularitățile acestor imobile - respectiv regimul juridic al acestora - terenuri, având categoria de folosință curți-construcții, situate în intravilanul localităților.

S-a susținut că legiuitorul, prin norma de trimitere, a urmărit analizarea numai a acestor cereri, formulate în baza art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991, de către

comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001, în raport cu dispozițiile Legii nr. 10/2001, asimilând cererea formulată unei notificări. Scopul acestei dispoziții legale a fost de a remedia situația existentă cu privire la anumite terenuri- terenurile din intravilan - categoria de folosință curți construcții -, care au putut fi restituite atât în baza cererii formulate, întemeiate pe dispozițiile Legii nr. 18/1991, cât și în temeiul unei notificări, acordând competență exclusivă de soluționare comisiei de aplicare a Legii nr. 10/2001.

Aceeași a fost și *opinia majoritară* a judecătorilor Secțiilor a IV-a și a V-a civile ale Tribunalului București.

În minoritate, judecătorii Secției a III-a civile a Tribunalului București și ai Judecătoriei Buftea au apreciat că Legea nr. 165/2013 a schimbat numai procedura de soluționare – entitatea administrativă abilitată legal la soluționarea cererii, neschimbând și dispozițiile legale după care trebuie apreciată calitatea de persoană îndreptățită la măsurile reparatorii acordate de legiuitor prin art. 36 din Legea nr.18/1991 și art. 34 din Legea 1/2000. Așadar, calitatea de persoană îndreptățită la măsurile reparatorii acordate de legiuitor prin art. 35 din Legea nr. 18/1991 nu se stabilește în baza art. 11, 3 și 4 din Legea nr.10/2001, ci direct în baza legislației fondului funciar. În consecință, art. 43 din Legea nr. 165/2013 nu derogă de la art. 8 din Legea nr. 10/2001, ci se completează cu acesta, sens în care, în aplicarea art. 43 din Legea nr. 165/2013, calitatea de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii se stabilește în baza legislației fondului funciar.

b) *Opinia judecătorilor Tribunalului Giurgiu, Tribunalului Ialomița, Tribunalului Ilfov, Tribunalului Teleorman și Judecătoriilor Cornetu, Alexandria, Roșiori de Vede și Turnu Măgurele* a fost în sensul că statutul de persoană îndreptățită se stabilește în baza legislației fondului funciar, față de faptul că respectivele cereri au fost formulate de solicitanți în baza acesteia. S-a apreciat că, având în vedere scopul Legii nr. 165/2013, acela de a accelera procesul de soluționare a cererilor de restituire, art. 43 din acest act normativ vizează doar competența de soluționare a respectivelor cereri de către comisiile constituite pe lângă autoritățile publice locale pentru aplicarea Legii nr. 10/2001, solicitanților urmând a li se stabili de către aceste comisii calitatea de persoane îndreptățite în raport cu actele normative în baza cărora au formulat cererile.

c) Chestiunea de drept în discuție a fost inclusă în referatul cu probleme de drept propuse, întocmit de Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie și înaintat Institutului Național al Magistraturii, pentru a fi inclus în dezbaterile organizate cu ocazia întâlnirii președinților secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Timișoara 2020.

Opinia Institutului Național al Magistraturii - exprimată cu acea ocazie și însoțită în unanimitate de participanții la întâlnire - a fost aceea că cererile depuse în temeiul art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991 și transmise către comisiile

constituite pe lângă autoritățile publice locale pentru aplicarea Legii nr. 10/2001 se vor soluționa în temeiul Legii nr. 10/2001. Transmiterea cererilor depuse în temeiul art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991 către comisiile constituite pe lângă autoritățile publice locale pentru aplicarea Legii nr. 10/2001, în mod nelegal, cu încălcarea domeniului de aplicare a art. 43 din Legea nr. 165/2013, nu este de natură să atragă însă aplicarea Legii nr. 10/2001.

Se menționează că practica neunitară a fost generată de aplicarea necorespunzătoare a prevederilor art. 43 din Legea nr. 165/2013 de către comisiile locale de fond funciar, procedând la înaintarea, fără distincție, a cererilor formulate de persoanele îndreptățite în temeiul Legilor nr. 18/1991, nr. 1/2000 și nr. 247/2005 către comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001.

Pornind de la demersul judiciar al părții interesate care a înțeles să solicite stabilirea raportului juridic obligațional cu primarul unității administrativ-teritoriale, în conformitate cu art. 21 alin. (4) din Legea nr. 10/2001, se impune, cu prioritate, stabilirea regimului juridic al imobilului preluat abuziv, în raport cu situația particulară a speței, urmând a fi avute în vedere prevederile art. 8 din Legea nr. 10/2001 și în funcție de acest aspect urmează a se pronunța o soluție, fără a sancționa partea pentru inconsecvența autorităților publice. Soluționarea cauzei pe prevederile Legii nr. 10/2001, deși imobilul intră sub incidența legilor fondului funciar, creează impedimente atât cu privire la cadrul procesual pasiv (situație regăsită în speța de față), cât și cu privire la analiza situației de fapt din perspectiva legală (termenele de formulare a notificării/cererii sunt diferite, instituții juridice ce se regăsesc doar în Legea nr. 10/2001, respectiv drept de acrescământ, prezumția de preluare abuzivă etc).

57. **Curtea de Apel Brașov** a comunicat opinia magistraților Judecătoriei Brașov, potrivit căreia, în situația vizată de sesizare, calitatea de persoană îndreptățită se stabilește în baza legislației fondului funciar.

58. **Curtea de Apel Cluj** a comunicat opinia judecătorilor Secției civile a Tribunalului Cluj, potrivit căreia, în cazul cererilor înaintate de comisiile de fond funciar la comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001, în baza art. 43 din Legea nr. 165/2013, calitatea de persoană îndreptățită se stabilește în baza legislației fondului funciar, din moment ce art. 43 din Legea nr. 165/2013 se referă la cererile formulate în temeiul art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991, deci formulate în baza legislației fondului funciar. Aceeași este și opinia judecătorilor Secției civile a Tribunalului Bistrița-Năsăud.

59. **Curtea de Apel Craiova** a comunicat opinia potrivit căreia, în situația în cauză, cererile formulate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013 rămân supuse legilor fondului funciar, indiferent de comisia care are spre analiză respectiva cerere. Soluția se impune deoarece temeiul de drept avut în vedere de petent la data formulării cererii de retrocedare/restituire în natură îl constituie

dispozițiile legilor fondului funciar, care stabilesc calitatea de persoană îndreptățită, condițiile de restituire a terenului, suprafața ce poate face obiectul cererii, astfel că modificările legislative apărute pe parcursul derulării procedurii administrative de soluționare a unor astfel de cereri nu pot duce la concluzia că se impune aplicarea Legii nr. 10/2001 sub aspectul normei de drept care stabilește calitatea de persoană îndreptățită.

60. **Curtea de Apel Iași** a comunicat punctul de vedere majoritar al judecătorilor Secției civile, potrivit căruia, în cazul cererilor înaintate de comisiile de fond funciar la comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001, în baza art. 43 din Legea nr. 165/2013, calitatea de persoană îndreptățită se stabilește în baza legislației fondului funciar, având în vedere dispozițiile art. 8 teza a doua din Legea nr. 10/2001.

61. **Curtea de Apel Oradea** a comunicat punctul de vedere al judecătorilor Secției I civile a Tribunalului Bihor, potrivit căruia cererile trebuie soluționate în continuare în baza legislației fondului funciar, inclusiv în ceea ce privește stabilirea calității de persoană îndreptățită.

62. **Curtea de Apel Pitești** a comunicat punctul de vedere teoretic al judecătorilor Secției civile a Tribunalului Argeș, potrivit căruia Legea nr. 165/2013 a schimbat numai procedura de soluționare, în sensul transmiterii atribuțiilor de la comisiile locale de fond funciar la comisiile de aplicare a Legii nr. 10/2001, nefiind schimbate și dispozițiile legale după care trebuie apreciată calitatea de persoană îndreptățită la măsurile reparatorii acordate de legiuitor prin art. 36 din Legea nr. 18/1991 și art. 34 din Legea nr. 1/2000. Așadar, calitatea de persoană îndreptățită se stabilește în baza legislației fondului funciar, textul fiind de strictă interpretare și privește doar cererile ce au fost formulate în temeiul art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991, respectiv art. 34 din Legea nr. 1/2000 și vizează terenuri cu destinație curți-construcții și nu au fost soluționate până la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013.

63. **Curtea de Apel Timișoara** a comunicat opinia judecătorilor Secției I civile a Tribunalului Arad și ai Secției I civile a Tribunalului Caraș-Severin, potrivit căreia calitatea de persoană îndreptățită se stabilește în baza Legii nr. 10/2001, altfel s-ar putea stabili această calitate în beneficiul unei persoane care să nu îndeplinească condițiile prevăzute de art. 2, 3, 4, 5 și 6 din această lege.

64. **Celelalte curți de apel** nu au identificat jurisprudență relevantă și nici nu au exprimat opinii teoretice asupra chestiunii de drept.

65. **Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție** a comunicat că la nivelul Secției Judiciare – Serviciul Judiciar Civil nu se verifică, în prezent, practica judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

IX. JURISPRUDENȚA CURȚII CONSTITUȚIONALE

66. Din verificările efectuate, rezultă că instanța de contencios constituțional nu s-a pronunțat asupra constituționalității dispozițiilor art. 43 din Legea nr.165/2013.

X. PUNCTUL DE VEDERE EXPRIMAT DE JUDECĂTORUL RAPORTOR ASUPRA SESIZĂRII DE FAȚĂ

X.1. Asupra admisibilității sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept:

67. Analiza condițiilor de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, care trebuie întrunite în mod cumulativ, în conformitate cu dispozițiile art. 519 Cod procedură civilă, relevă, în opinia raportorului, că *sesizarea de față este admisibilă*, după cum urmează:

68. Sunt îndeplinite cerințele referitoare la *existența unei cauze în curs de judecată*, care se află în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să o soluționeze în ultimă instanță.

69. În cauza pendinte, instanța de judecată a fost sesizată pe temeiul dispozițiilor art. 35 alin. (2) și (3) cu referire la art. 43 din Legea nr. 165/2013, pentru a se pronunța asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și a dispune restituirea în natură sau, după caz, acordarea de măsuri reparatorii în condițiile Legii nr.165/2013, ca urmare a neemiterii deciziei în termenele legale de către entitatea investită de lege.

70. Sesizarea Înaltei Curți a fost dispusă în calea de atac a apelului, în curs de judecare pe rolul unei secții civile din cadrul Curții de Apel București (instanța de trimitere).

71. Conform art. 35 alin. (4) din Legea nr. 165/2013, hotărârile judecătorești pronunțate potrivit alin. (3) sunt supuse numai apelului.

72. Drept urmare, decizia pe care instanța de trimitere urmează a o pronunța este definitivă, în aplicarea art. 634 alin. (1) pct. 5 din Codul de procedură civilă.

73. Este întrunită și condiția *ivirii unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată*.

74. Instanța de trimitere, ca instanță de apel, urmează a evoca fondul pretențiilor în acțiunea formulată în contradictoriu cu pârâul Municipiul București-entitatea investită de lege cu soluționarea cererii, ca urmare a incidenței art. 43 din Legea nr. 165/2013 -, acțiune ce a fost respinsă ca neîntemeiată în primă instanță.

75. În limitele investirii prin motivele de apel, este posibil ca, în măsura în care va considera că prima instanță a reținut în mod greșit tardivitatea cererii de retrocedare a terenului pe cale administrativă, instanța de apel să se pronunțe asupra

existenței și a întinderii dreptului de proprietate, în aplicarea dispozițiilor art. 35 alin. (2) și (3) din Legea nr. 165/2013, așadar, asupra calității de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii.

76. Art. 43 din Legea nr. 165/2013 stabilește doar entitatea investită de lege cu soluționarea cererilor depuse în temeiul art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991 sau al art. 34 din Legea nr. 1/2000, care vizează terenuri cu categoria de curți - construcții, cereri nesoluționate până la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, respectiv comisiile constituite pe lângă autoritățile publice locale pentru aplicarea Legii nr. 10/2001.

77. Norma menționată nu prevede, însă, dacă cererile formulate pe temeiul legilor fondului funciar vor fi soluționate tot în raport de dispozițiile acelor legi sau, dimpotrivă, pe baza Legii nr. 10/2001.

78. În aceste condiții, nu este clar dacă stabilirea existenței și a întinderii dreptului de proprietate de către instanța de judecată, în acțiunile formulate pe temeiul art. 35 alin. (2) și (3) din Legea nr. 165/2013, are loc prin aplicarea Legii nr. 10/2001 ori prin raportare la prevederile legii fondului funciar pe baza căreia s-a formulat cererea.

79. Interesul dezlegării chestiunii de drept decurge din diferențele de tratament juridic aplicabil verificării și determinării persoanelor îndreptățite la măsuri reparatorii, relevate de legile fondului funciar, pe de o parte, și de Legea nr. 10/2001, pe de altă parte, care s-au conservat după intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013.

80. O asemenea diferență notabilă, semnalată de instanța de trimitere și posibil a fi întrunită în cauza pendinte, este cea referitoare la dreptul de acrescământ, prevederea din art. 4 din Legea nr. 10/2001 neregăsindu-se ca atare în Legea nr. 18/1991 sau în Legea nr. 1/2000.

81. Din cele de preced, reiese că soluționarea pe fond a cauzei pendinte depinde de dezlegarea ce ar urma să fie dată de către Înalta Curte în mecanismul de unificare a practicii judiciare.

82. În opinia raportorului, această concluzie nu este pusă la îndoială de posibilitatea instanței de a soluționa apelul în două etape, dată fiind necesitatea rezolvării prioritare a chestiunii tardivității cererii de retrocedare a terenului pe cale administrativă.

83. În mod evident, în ipoteza în care s-ar considera că prima instanță, în mod greșit, nu a intrat în judecata fondului, instanța de apel poate pronunța o decizie intermediară, de admitere a apelului și de anulare a sentinței, pe temeiul art. 480 alin. 3 Cod procedură civilă, urmată de o decizie prin care se evocă fondul.

84. Norma de procedură nu impune, însă, vreo obligație în acest sens, atare mod de soluționare a cauzei rămânând la latitudinea instanței de apel, astfel cum a arătat și instanța de trimitere în justificarea admisibilității sesizării de față.

85. Din perspectiva condiției legăturii chestiunii de drept cu cauza, este suficient că instanța de trimitere este investită cu soluționarea problemei ce constituie obiect al sesizării Înaltei Curți, independent de ordinea în care se impun a fi analizate criticile din cererea de apel.

86. În ceea ce privește *noutatea chestiunii de drept*, în opinia raportorului, și această condiție de admisibilitate este îndeplinită.

87. Înalta Curte de Casație și Justiție, în sesizări întemeiate pe dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, apreciază în continuare că acestea sunt admisibile din perspectiva noutății, ceea ce indică faptul că, după un interval mare de timp de la intrarea în vigoare, Legea nr. 165/2013 și-a păstrat aptitudinea de a genera interpretări contradictorii în practica judiciară.

88. Pe de altă parte, normele de competență a instanțelor de judecată în soluționarea acțiunilor prevăzute de art. 35 din Legea nr. 165/2013 au fost modificate relativ recent.

89. Astfel, din perspectiva competenței materiale, prin Legea nr. 212/2018 (Monitorul Oficial nr. 658/30.07.2018), s-a introdus alin. (1¹) la art. 35, prin care s-a prevăzut competența secțiilor civile ale tribunalelor, indiferent de calitatea titularului acțiunii, pentru toate litigiile privind modalitatea de aplicare a prevederilor Legii nr. 165/2013.

90. De asemenea, art. 35 alin. (1) a fost modificat prin Legea 111/2019 (Monitorul Oficial nr. 418 din 28 mai 2019) în ceea ce privește competența teritorială a instanțelor, în sensul că „Deciziile emise cu respectarea prevederilor art. 33 și 34 pot fi atacate de persoana care se consideră îndreptățită la secția civilă a tribunalului în a cărui circumscripție se află imobilul, în termen de 30 de zile de la data comunicării.”

91. Nu în ultimul rând, trebuie precizat faptul că, la solicitarea Înaltei Curți în dosarul de față, curțile de apel au comunicat faptul că nu au identificat hotărâri judecătorești relevante, cu excepția Curții de Apel București, care a transmis 11 hotărâri pronunțate de Tribunalul București și de Curtea de Apel București.

De asemenea, instanța de trimitere a atașat 3 hotărâri judecătorești.

92. Din examinarea acestora, reiese faptul că doar trei dintre acestea reflectă în mod real problema de drept în discuție: sentința civilă nr. 2520/6.12.2018 a Tribunalului București – Secția a IV - a Civilă în dosarul nr. 45511/3/2017, definitivă prin neapelare; decizia nr. 838/24.07.2020 pronunțată de Curtea de Apel București – Secția a III -a Civilă și pentru cauze cu minori și familie în dosarul nr. 24074/3/2017; decizia nr. 181/13.02.2019 pronunțată de Curtea de Apel București – Secția a III -a Civilă și pentru cauze cu minori și familie în dosarul nr. 26779/3/2017.

93. Alte hotărâri judecătorești comunicate relevă faptul că cererile de chemare în judecată au fost respinse în considerarea neincidenței art. 43 din Legea nr. 165/2013, fie pentru că terenul solicitat nu făcea parte din categoria de folosință

prevăzută de acest text ori nu era liber de construcții (de exemplu, decizia nr. 1866/20.12.2019; sentința civilă nr. 107/25.01.2018, definitivă prin decizia nr. 89/23.01.2019), fie pentru că obiectul cererii viza construcții (decizia nr. 1654/9.12.2019; decizia nr. 1060/22.10.2018; decizia nr. 1248/7.10.2019).

94. Alte hotărâri relevă faptul că incidența art. 43 din Legea nr. 165/2013 nu a fost stabilită, dispunându-se trimiterea spre rejudecare pentru clarificarea temeiului juridic al cererii formulate pe temeiul legilor fondului funciar. A fost atașat, de asemenea, un regulator de competență, care a avut în vedere temeiul juridic invocat prin cererea de chemare în judecată, respectiv art. 35 din Legea nr. 165/2013 (sentința civilă 92/28.06.2018).

95. În opinia raportorului, practica judiciară ce reflectă chestiunea de drept de la nivelul Curții de Apel București nu este una semnificativă, astfel încât să se considere că s-ar fi cristalizat o jurisprudență constantă și consistentă în legătură cu chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită.

96. Or, în absența unui număr semnificativ de hotărâri, chiar dacă cele selectate ca relevante au fost pronunțate încă din anul 2018, opinez în sensul că este întrunită cerința noutății chestiunii de drept, în accepțiunea art. 519 Cod procedură civilă.

97. Este îndeplinită și condiția ca Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra problemei de drept ce face obiectul sesizării pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile sau ca această problemă să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, întrucât chestiunea de drept nu a făcut obiectul unei dezlegări în cadrul mecanismelor procedurale de unificare a jurisprudenței.

X.2 Asupra fondului sesizării

98. Prin întrebarea adresată Înaltei Curți în cadrul mecanismului de unificare jurisprudențială, instanța de trimitere solicită clarificarea legii aplicabile pentru stabilirea calității de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii, în ipotezele prevăzute de art. 43 din Legea nr. 165/2013, în sensul identificării normelor incidente, respectiv cele din legile fondului funciar ori cele din Legea nr. 10/2001.

99. *În opinia raportorului, art. 43 din Legea nr. 165/2013 nu poate fi interpretat în sensul că permite aplicarea dispozițiilor Legii nr. 10/2001 în ipotezele vizate.*

100. *Cu titlu preliminar, se impun precizări cu privire la obiectul întrebării adresate Înaltei Curți, care vizează doar stabilirea normelor de drept substanțial, respectiv a celor pe temeiul cărora se stabilește calitatea de persoană îndreptățită.*

101. Potrivit art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, în cazul în care entitatea investită de lege nu soluționează cererile de acordare a măsurilor reparatorii și nu emite o decizie în termenele prevăzute la art. 33 și 34 din aceeași lege, persoana care se consideră îndreptățită se poate adresa într-un anumit termen instanței judecătorești

prevăzute la alin. (1) din art. 35, respectiv secției civile a tribunalului în a cărei circumscripție se află imobilul vizat de cererile nesoluționate de către entitatea investită de lege.

102. După cum rezultă din art. 35 alin. (3), instanța de judecată investită pe acest temei se pronunță asupra existenței și a întinderii dreptului de proprietate și dispune restituirea în natură sau, după caz, acordarea de măsuri reparatorii în condițiile Legii nr. 165/2013.

103. Așadar, întrebarea adresată Înaltei Curți relevă analiza temeiniciei acțiunilor întemeiate pe dispozițiile art. 35 din Legea nr. 165/2013, iar stabilirea titularului și a întinderii dreptului subiectiv dedus judecării reprezintă, în mod evident, aspectul ce trebuie tranșat de către instanța de judecată cu prioritate față de stabilirea naturii măsurilor reparatorii cuvenite titularului dreptului.

104. Din această perspectivă, dezlegarea solicitată poate fi circumscrisă strict întrebării formulate de instanța de trimitere, fără a se extinde răspunsul la aplicarea Legii nr. 10/2001 în ansamblul său.

105. Cât privește noțiunea de „persoană îndreptățită” la care se referă întrebarea, cu toate că aceasta este specifică Legii nr. 10/2001 și, din acest punct de vedere, ar părea inadecvată într-o dezlegare a chestiunii de drept în sensul aplicării legilor fondului funciar, se impune folosirea sa și în atare situație, întrucât Legea nr. 165/2013 a operat o unificare sub aspect terminologic a referirii la titularul unei cereri de acordare de măsuri reparatorii, respectiv de reconstituire a dreptului de proprietate privată.

106. Conform art. 3 pct. 2 din lege, „persoana care se consideră îndreptățită” este „persoana care a formulat și a depus, în termen legal, la entitățile investite de lege cereri din categoria celor prevăzute la pct. 1, care nu au fost soluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi”. Sunt socotite „cereri”, conform art. 3 pct. 1, în egală măsură, notificările formulate în temeiul Legii nr. 10/2001 și cererile formulate în temeiul legilor fondului funciar (Legea nr. 18/1991, Legea nr. 1/2000, Legea nr. 169/1997, toate cu modificările și completările ulterioare (inclusiv cele aduse prin Legea nr. 247/2005).

107. Potrivit art. 3 pct. 3, „persoana îndreptățită” reprezintă „persoana căreia i-a fost recunoscut dreptul la restituire în natură sau, după caz, la măsuri reparatorii”, așadar, indiferent de actul normativ cu caracter reparator pe temeiul căruia s-au formulat diferitele cereri ale foștilor proprietari sau ale moștenitorilor acestora.

108. Sesizarea adresată Înaltei Curți circumstanțiază stabilirea calității de persoană îndreptățită, în sensul Legii nr. 165/2013, în ipoteza aplicării dispozițiilor art. 43 din aceeași lege, în cadrul acțiunilor prevăzute de art. 35, în care se derulează și judecata în cauza pendinte pe rolul instanței de trimitere.

109. Potrivit art. 43 din Legea nr. 165/2013, „Cererile depuse în temeiul art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările

ulterioare, și al art. 34 din Legea nr. 1/2000, cu modificările și completările ulterioare, care vizează teren cu categoria de curți-construcții, nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi, se transmit comisiilor constituite pe lângă autoritățile publice locale pentru aplicarea Legii nr. 10/2001, în vederea soluționării.”

110. Textul de lege citat prevede în mod expres schimbarea entității investite de lege cu soluționarea cererilor depuse în temeiul art. 36 alin. 5 din Legea nr. 18/1991 și al art. 34 din Legea nr. 1/2000, care vizează teren cu categoria de curți-construcții, nesoluționate până la intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013.

111. Pe acest temei, cererile respective, în măsura în care sunt întrunite toate cerințele de aplicare a prevederilor art. 43 din Legea nr. 165/2013, nu vor mai fi soluționate de către comisiile de fond funciar constituite în baza Legii nr. 18/1991 - acestea continuând să reprezinte entități investite de lege, conform art. 3 pct. 4 lit. c din Legea nr. 165/2013, pentru celelalte cereri depuse în temeiul legilor fondului funciar -, ci de către entitățile investite cu aplicarea Legii nr. 10/2001.

112. *Dubiul de interpretare creat de art. 43 din Legea nr. 165/2013* este legat de intenția legiuitorului cu privire la legea de soluționare a acestor cereri, respectiv dacă acest transfer de competență generează și aplicarea prevederilor Legii nr. 10/2001 la soluționarea cererilor, astfel încât calitatea de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii pentru terenurile vizate de art. 43 să fie stabilită potrivit Legii nr. 10/2001.

113. S-ar putea considera că intenția legiuitorului a fost aceea a aplicării Legii nr. 10/2001, rezultată din economia Legii nr. 165/2013 în ansamblul său, în contextul căreia trebuie citit art. 43.

114. Asemenea argument de interpretare a art. 43 nu poate fi, însă, reținut.

Indiscutabil, Legea nr. 165/2013, după cum relevă chiar titlul și după cum reiese din conținutul său, și-a propus reglementarea unor măsuri unitare pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, indiferent de actul normativ cu caracter reparator pe temeiul căruia s-au formulat diferitele cereri ale foștilor proprietari sau ale moștenitorilor acestora.

115. Din acest motiv, se poate vorbi, de principiu, despre un regim juridic unitar al naturii măsurilor reparatorii, dar chiar și în această privință s-a făcut trimitere la legea pe temeiul căreia au fost formulate cererile, cum este cazul chiar a art. 1, care stabilește regula restituirii în natură a imobilelor, indiferent de actul normativ cu caracter reparator; în al doilea alineat, însă, pentru situația în care restituirea în natură nu este posibilă, legiuitorul a indicat măsurile reparatorii diferite prevăzute de acte normative distincte.

116. Se poate observa, așadar, că, ori de câte ori a urmărit schimbarea unor elemente definitorii în conținutul legilor reparatorii, Legea nr. 165/2013 a prevăzut

acest lucru în mod expres, inclusiv prin trimiterea explicită la unul sau altul dintre actele normative cu caracter reparator.

117. Or, art. 43 nu a inclus o asemenea trimitere la conținutul Legii nr. 10/2001, nici măcar parțială, în sensul că un element sau altul relevant în analiza cererilor va fi supus dispozițiilor Legii nr. 10/2001.

118. Unicul aspect prevăzut în mod expres în art. 43 este cel referitor la competența de soluționare, după intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, a anumitor cereri depuse în temeiul legilor fondului funciar, fără vreo referire la legea aplicabilă soluționării acesteia.

119. În același timp, problema legii aplicabile existenței și a întinderii dreptului de proprietate, pentru stabilirea îndreptățirii la măsuri reparatorii aduce în discuție domeniul de aplicare al legilor cu caracter reparator.

120. În acest context, art. 8 din Legea nr. 10/2001 a delimitat în mod clar domeniul de aplicare al Legii nr. 10/2001 de cel al legilor fondului funciar.

121. Astfel, alin. 1 al art. 8 prevede că „Nu intră sub incidența prezentei legi terenurile situate în extravilanul localităților la data preluării abuzive sau la data notificării, precum și cele al căror regim juridic este reglementat prin Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și prin Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare.”

122. Condițiile pentru ca titularul unei cereri având ca obiect acordarea măsurilor reparatorii sau, după caz, reconstituirea dreptului de proprietate privată asupra unui imobil, să fie socotită „persoană îndreptățită”, nu pot fi disociate de regimul juridic al imobilului ce face obiectul cererii.

123. Nu este cazul, desigur, al cererilor greșit îndreptate sau al cererilor formulate pe temeiul altei legi decât cea care reglementa regimul juridic al imobilului doar pentru a eluda dispozițiile imperative ale legii aplicabile privind termenul de depunere.

124. În acest sens, de exemplu, art. 8.2 din HG nr. 250/2007 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 10/2001 prevede că „În cazul în care s-au depus notificări cu privire la imobilele prevăzute la alin. (1) al art. 8 din lege, acestea, în temeiul art. V alin. (2) din titlul I din Legea nr. 247/2005, cu modificările și completările ulterioare, urmează a fi înaintate, în vederea soluționării, comisiilor comunale, orașenești și municipale constituite potrivit Legii fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și Legii nr. 1/2000 cu modificările și completările ulterioare.”

125. Or, la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, terenurile vizate de art. 43 au fost considerate de legiuitor ca intrând în domeniul de aplicare al legilor fondului funciar (în cauza pendinte pe rolul instanței de trimitere, al Legii nr. 1/2000,

cererea a fost formulată pe temeiul art. III din Legea nr. 247/2005, ce viza acel act normativ, situația juridică a terenului, potrivit elementelor furnizate de instanța de trimitere, era reglementată prin Legea nr. 1/2000).

126. Drept urmare, includerea acestor terenuri în domeniul de aplicare al Legii nr. 10/2001 ar releva o situație de excepție de la art. 8 alin. 1 din Legea nr. 10/2001. Or, nu a fost adusă vreo modificare expresă a art. 8 alin. 1 în acest sens.

127. Pe de altă parte, este cert că art. 43 din Legea nr. 165/2013 instituie o situație de excepție, dar numai în privința entității investite de lege a soluționa cererile după intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013 și, ca atare, excepția nu poate fi extinsă la alte situații neprevăzute de lege, precum legea de drept material aplicabilă în soluționarea cererilor, în condițiile în care excepția este de strictă interpretare și aplicare.

128. Drept urmare, nu se poate considera că art. 43 din Legea nr. 165/2013 relevă o situație de la excepție de la art. 8 alin. (1) din Legea nr. 10/2001, în sensul că cererile vizate de art. 43, pentru terenuri care intrau în domeniul de aplicare al legilor fondului funciar la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, ar fi intrat, după începerea activității Legii nr. 165/2013, în domeniul de aplicare al Legii nr. 10/2001, pentru a fi soluționate potrivit prevederilor acestui din urmă act normativ.

CONFORM CU
ORIGINALUL